

KLİNİK ÇALIŞMA

YETİŞKİNLERDE İC KULLANIMINA GEÇİŞ: ADAPTASYON VE MEMNUNİYET SÜRECİNE İLİŞKİN NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Dr. Asya Fatma MEN¹, Dr. Ayşenur KÜÇÜK CEYHAN¹, Dr. Erhan ALABAY², Dr. Leyla TÜRE³

¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye ²Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, İstanbul, Türkiye ³İstanbul Kent Üniversitesi Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü, İstanbul, Türkiye

ÖZET

Amaç: Bu çalışma, işitme cihazı (İC) kullanımına geçen bireylerin deneyimlerini anlamayı ve adaptasyon ile memnuniyet süreçlerini etkileyen faktörleri incelemeyi amaçlamaktadır.

Materyal ve Yöntemler: Fenomenolojik araştırma deseni kullanılarak yürütülen bu niteliksel çalışmada, veriler yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Çalışmaya, postlingual sensörinöral işitme kaybı olan ve en az bir yıldır işitme cihazı (İC) kullanan 18-55 yaş aralığındaki 11 birey katılmıştır. Yüz yüze gerçekleştirilen görüşmelerin ses kayıtları alınarak, içerik analizi yöntemiyle incelenmiş ve temalar belirlenmiştir. Veri analizi iki aşamada gerçekleştirilmiştir: İlk aşamada ses kayıtları yazılı metne dökülerek belgelenmiş, ikinci aşamada ise bu metinler analiz edilerek ana temalar oluşturulmuştur.

Bulgular: Çalışma bulguları, IC kullanımının işitsel algı, duygusal iyilik hali ve sosyal etkileşimde önemli iyileşmeler sağladığını göstermiştir. Katılımcılar, IC kullanmadan önce konuşmaları anlamada güçlük çektiklerini, sosyal hayattan çekildiklerini ve özgüven eksikliği yaşadıklarını belirtmiştir. IC kullanmaya başladıktan sonra iletişim becerilerinde artış, sosyal katılımda yükselme ve yaşam kalitesinde iyileşme gözlemlenmiştir. Ancak, ses amplifikasyonuna alışma, çevresel gürültüler ve cihazın görünürlüğü gibi konularda başlangıçta bazı adaptasyon zorlukları yaşandığı bildirilmiştir. Ayrıca, kısa batarya ömrü ve özellikle gürültülü ortamlarda konuşmayı anlama güçlüğüne kullanıcı memnuniyetini etkileyebileceği belirlenmiştir.

Sonuç: IC kullanımının bireylerin işitsel, duygusal ve sosyal iyi oluşlarına katkı sağladığını, ancak adaptasyon sürecinde bireysel destek ve teknik düzenlemelerin önemli olduğunu göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: İşitme cihazı, adaptasyon, memnuniyet, nitel araştırma, sensörinöral işitme kaybı

TRANSITION TO IC USE IN ADULTS: A QUALITATIVE STUDY ON THE PROCESS OF ADAPTATION AND SATISFACTION

SUMMARY

Objective: This study aims to understand the experiences of individuals transitioning to hearing aid (HI) use and to examine the factors affecting the adaptation and satisfaction processes.

Materials and Methods: In this qualitative study using a phenomenological research design, data were collected through semi-structured interviews. Eleven individuals aged 18-55 years with postlingual sensorineural hearing loss who had been using hearing aids for at least one year participated in the study. Audio recordings of the face-to-face interviews were taken and analyzed by content analysis method and themes were identified. Data analysis was carried out in two stages: In the first stage, the audio recordings were transcribed and documented, and in the second stage, these texts were analyzed and the main themes were formed.

Findings: The study findings showed that the use of IC led to significant improvements in auditory perception, emotional well-being, and social interaction. Participants reported that they had difficulty understanding conversations, withdrew from social life, and lacked self-confidence before using IC. After starting to use IC, an increase in communication skills, increased social participation and improved quality of life were observed. However, some initial adaptation difficulties were reported, such as getting used to sound amplification, environmental noises and device visibility. In addition, short battery life and difficulty understanding speech, especially in noisy environments, may affect user satisfaction.

Conclusion: The study shows that the use of IC contributes to the auditory, emotional and social well-being of individuals, but individual support and technical arrangements are important in the adaptation process.

Keywords: Hearing aid, adaptation, satisfaction, qualitative research, sensorineural hearing loss

İletişim kurulacak yazar: Dr. Asya Fatma MEN, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Sağlık Bilimleri Fakültesi Odyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye, E-mail: asyafatma.men@sbu.edu.tr

Gönderilme tarihi: 03 Mart 2025, revizyonun gönderildiği tarih: 16 Nisan 2025, yayın için kabul edilme tarihi: 09 Eylül 2025

Kaynak gösterimi: Men A. F., Küçük Ceyhan A., Alabay E., Türe L. Yetişkinlerde İc Kullanımına Geçiş: Adaptasyon Ve Memnuniyet Sürecine İlişkin Nitel Bir Araştırma. KBB- Forum 2025;24(3):201-212

GİRİŞ

İK, dünya genelinde milyonlarca insanı etkileyen ve bireylerin iletişim becerilerini, sosyal yaşamlarını ve bilişsel süreçlerini etkileyen önemli bir sağlık sorunudur. Bu sorunlar, iletişim zorlukları, sosyal izolasyon ve bilişsel gerileme gibi çeşitli sonuçlara yol açabilir. İşitme kaybının (İK) derecesi ve etyolojisi bireyler arasında farklılık gösterebilir ve bu çeşitlilik, bireylerin günlük yaşamlarını önemli ölçüde etkileyebilir¹. İK'nın medikal veya

cerrahi yöntemlerle düzeltilemediği durumlarda, işitme cihazları en etkili rehabilitasyon araçlarından biri olarak öne çıkmaktadır².

İşitme cihazları (İC), sesleri toplayarak amplifiye eden ve işitme sistemine ileten elektronik araçlardır. İC seçimi, bireyin İK'nin tipi ve derecesi, yaşı, İK'nin tek taraflı ya da iki taraflı olması gibi faktörlere bağlı olarak değişebilmektedir. Ayrıca, bireyin eğitim düzeyi, sosyal ve ekonomik durumu gibi çeşitli faktörler bu süreçte önem taşımaktadır³. Ancak, İC kullanımına uyum süreci bireyler arasında farklılık göstermektedir. Bazı kullanıcılar başlangıçta İC'nin ses kalitesini doğal bulmazken, bazıları adaptasyon sürecini daha kolay atlatabilmektedir. İC'lerin kullanımına yönelik memnuniyet, kabul ve fayda gibi üç temel motivasyon faktörü dikkate alınması önerilmektedir⁴.

Sensorinöral işitme kaybı (SNİK) olan bireylerde, frekans çözünürlüğü yetersizlikleri ve gürültü algısındaki bozukluklar, işitme cihazlarının etkinliğini sınırlandırabilir. Özellikle gürültülü ortamlarda konuşmayı anlamada zorluk yaşanması, İC kullanıcılarının en sık karşılaştığı sorunlardan biridir⁵. Bu adaptasyon sürecinin başarıyla yönetilmesi, İC kullanıcılarının memnuniyetini ve kullanım sürekliliğini artırmada önemli rol oynamaktadır.

Bu çalışma, İC kullanan bireylerin deneyimlerini anlamayı ve onların bu sürece nasıl uyum sağladıklarını incelemeyi amaçlamaktadır. Literatürde genellikle ölçekler ve anketler aracılığıyla yapılan çalışmalara karşın, bu çalışmada nitel yöntem kullanılarak İC kullanım sürecine ilişkin derinlemesine bir anlayış geliştirilmesi hedeflenmektedir. İC kullanımına geçiş sürecinde yaşanan deneyimlerin ayrıntılı bir şekilde analiz edilmesi, İK yaşayan bireylere yönelik klinik uygulamaların daha etkin hale getirilmesine katkı sağlayacaktır. Bu bağlamda çalışmada, bireylerin öznel deneyimlerini anlamlandırmayı merkeze alan fenomenoloji yöntemi tercih edilmiştir. Fenomenolojik yaklaşım, katılımcıların yaşadıkları deneyimleri yalnızca betimlemekle kalmaz; aynı zamanda bu deneyimlere yükledikleri anlamları ortaya koymayı hedefler^{6,7}. İC kullanımı, yalnızca teknik bir cihaz uyumu değil; bireyin duygusal, sosyal ve işitsel yönlerini etkileyen çok boyutlu

bir süreç olduğundan, bu sürecin anlaşılmasında fenomenolojik yaklaşım araştırmanın amacına doğrudan hizmet etmektedir.

YÖNTEM VE GEREÇLER

1 Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan fenomenoloji metodu kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Fenomenoloji, bireylerin yaşantılarına dair öznel deneyimleri anlamaya odaklanan nitel bir araştırma yöntemidir. Bireylerin belli bir olguya dair yaşadıkları deneyimleri, bu deneyimlere yükledikleri anlamlar üzerinden çözümlemeyi hedefler. Bu çalışmada kullanılan fenomenolojik yaklaşım, yorumlayıcı fenomenoloji (Interpretative Phenomenological Analysis- IPA) olarak belirlenmiştir. Bu yöntem, bir problemin incelenmesi için gözlem, görüşme veya dokümanlardan veri kullanarak gerçekçi bulgular elde etmeyi amaçlar^{6,8,9}. IPA, bireylerin yaşantılarını nasıl anlamlandırdıklarını ortaya koymayı hedeflerken, araştırmacının da bu yorumlama sürecinde aktif bir rol oynamasına olanak tanır. Böylelikle, araştırmacının yorumu ile katılımcının deneyim süreci arasında çift yönlü bir anlamlandırma süreci gerçekleşmektedir⁷.

Çalışma, niteliksel araştırmalar için bir kontrol listesi öneren Consolidated Criteria for Reporting Qualitative Research (COREQ) araştırma kılavuzu referans alınarak yazıya dökülmüştür¹⁰.

2 Katılımcılar

Araştırma, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ümraniye Eğitim ve Araştırma Hastanesi Odyoloji Kliniği'nde takip edilen, 18-55 yaş aralığında sensorinöral İK olan ve en az bir yıldır İC kullanan bireylerin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme tekniği kullanılarak belirlenen kriterlere uygun 11 birey çalışmaya dahil edilmiştir.

Katılımcılar çalışma hakkında bilgilendirilmiş ve gönüllü onam formları ıslak imza ile alınmıştır. Görüşmelerin ses kaydına alınacağı kendilerine bildirilmiş olup, kayıtları dinleyebilecekleri, istedikleri ifadeleri silebilecekleri ve eklemek istedikleri noktaları dahil edebilecekleri belirtilmiştir.

3 Dahil Etme / Dışlama Kriterleri

Dahil Etme Kriterleri:

• En az bir yıldır İC kullanıyor olmak (tek ya da iki taraflı)

- 18-55 yaş arasında olmak
- Postlingual İK'ye sahip olmak

Dışlama Kriterleri:

- Konjenital İK'ye sahip olmak
- Diğer alanlarda farklı gelişimsel bir veya daha fazla probleminin bulunması
- 18 yaşından küçük veya 55 yaşından büyük olmak

4 Veri Toplama Süreci

Bu araştırmada, araştırmacılar tarafından hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu, nitel araştırma konusunda deneyimli uzmanların görüşleri doğrultusunda geliştirilmiş ve uygulanabilirliği değerlendirilmiştir.

Tüm katılımcılarla yüz yüze görüşmeler, bir moderatör eşliğinde gerçekleştirilmiş ve görüşmelerin ses kayıtları alınmıştır. Ortalama 20 dakika süren bu görüşmelerin ses kayıtları yazıya dökülerek analiz için hazırlanmıştır.

Araştırmada kullanılan sorular, dört ana kategoriye ayrılmıştır:

- (1) sosyal ve günlük yaşam,
- (2) kişisel iyilik hali,
- (3) kullanım ve memnuniyet,
- (4) algı ve duyuşal deneyim.

Belirlenen nitel araştırma soruları, katılımcı deneyimlerini anlamlandırmak amacıyla farklı temalar çerçevesinde şekillendirilmiştir. Bu tematik sınıflandırma, bulguların analiz edilmesine ve yorumlanmasına katkı sağlamıştır. Araştırma kapsamına uygun olarak temalar oluşturulmuş ve analiz sonucunda 2 ana tema ile 9 alt tema belirlenmiştir (Şekil 1). Katılımcı ifadeleri, bulgular bölümünde tırnak içinde ve italik olarak doğrudan alıntılar şeklinde sunulmuştur.

5 Verilerin Analizi ve İstatistiksel Değerlendirme

Araştırmada, verilerin analizi için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, betimsel analizden daha derinlemesine olup, elde edilen verilerin sistematik olarak anlamlandırılmasını ve yapılandırılmasını sağlar. Araştırmacılar, bu yöntemi metin, görsel, ses veya video gibi verileri yorumlamak, temaları ve ana fikirleri belirlemek için kullanır.

Veri analizi aşamasında, ilk olarak veriler kodlanmış, temalar belirlenmiş, örüntüler ve ilişkiler saptanmış ve son olarak yorumlamalar gerçekleştirilmiştir. Katılımcı gizliliğini sağlamak amacıyla, katılımcılara K1, K2, K3 gibi kodlar verilerek ham veriler anonimleştirilmiştir.

Çalışmanın güvenilirliğini artırmak amacıyla aşağıda belirtilen çeşitli stratejiler uygulanmıştır.

• **İkinci Kodlayıcı:** Verilerin analiz sürecinde kodlamaların güvenilirliğini sağlamak amacıyla nitel araştırma konusunda deneyimli ikinci bir araştırmacı ile karşılıklı kodlama yapılmış, kodlar karşılaştırılarak tutarlılık sağlanmıştır.

• **Üye Kontrolü** Katılımcıların ses kayıtları yazıya döküldükten sonra ilgili kişilerle tekrar paylaşılmış, düzeltme ve ekleme talepleri değerlendirilmiştir.

• **Veri Üçgenlemesi:** Yarı yapılandırılmış görüşmelere ek olarak araştırmacı gözlem notları da analiz sürecine dahil edilerek bulguların geçerliliği desteklenmiştir.

• **Ayrıntılı Betimleme ve Doğrudan Alıntılar:** Katılımcıların ifadeleri doğrudan ve anonim şekilde metne aktarılmış, yorumlamalar şeffaf biçimde sunulmuştur.

6 Etik Onay

Bu çalışma, üniversitenin Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır (28.11.2024 tarihli, 2024/14 toplantı sayısı, 14/45 karar sayısı). Çalışma, Helsinki Deklarasyonu prensiplerine uygun olarak yürütülmüştür.

BULGULAR

Katılımcıların demografik özellikleri Tablo 1 de verilmiştir.

İC Kullanımına İlişkin Deneyimler

Araştırmaya katılan bireylerin İC kullanımına ilişkin deneyimleri, kullanım öncesi ve kullanım sonrası olmak üzere iki temel aşamada incelenmiştir. İC kullanım öncesi ve sonrası ile ilgili oluşan tema ve alt temalar Şekil I' de sunulmuştur.

İC kullanma deneyimleri iki ana kategori altında incelenmiştir: İC kullanmadan önceki deneyimler ve İC kullanmaya başladıktan sonraki deneyimler. İC kullanmadan önceki deneyimler; bireylerin yaşadığı duygusal (özgüven eksikliği, kaygı vb.), işitsel

(konuşmaları ayırt etme güçlüğü, tiz sesleri duyamama vb.) ve sosyal/etkileşimsel (iletişimde yaşanan zorluklar, yanlış anlaşılmalr vb.) deneyimleri içermektedir. İC kullanmaya başladıktan sonraki deneyimler ise yine duygusal, işitsel ve sosyal/etkileşimsel değişimlerin yanı sıra, cihaz kullanımının bireylerin genel yaşam standartlarına etkisini ele alan yaşam kalitesi ile ilgili deneyimler, cihaz kullanım sürecinde karşılaşılan zorlukları ve uyum süreçlerini içeren adaptasyon süreci ile ilgili deneyimler ve cihazın teknik özellikleri, avantajları veya sınırlılıklarına dair cihaz ile ilgili deneyimler olmak üzere altı farklı tema çerçevesinde ele alınmıştır.

1. Katılımcıların İC Kullanmadan Önce Yaşadığı Deneyimler

Analiz sürecinin ilk aşamasında, bireylerin İC kullanmadan önce yaşadıkları deneyimler detaylı bir şekilde çözümlenmiş ve bu deneyimlerin çeşitli temalar çerçevesinde sınıflandırılması sağlanmıştır. Araştırmaya katılan bireylerin, İC kullanmadan önceki deneyimlerine ilişkin sorulara verdikleri yanıtlar analiz edildiğinde, bu yanıtların üç ana tema etrafında toplandığı belirlenmiştir. Söz konusu temalar; bireylerin İK sürecinde yaşadıkları duygusal deneyimleri, işitsel algılarına yönelik deneyimleri ve sosyal yaşam ile etkileşim bağlamında karşılaştıkları durumları kapsamaktadır. Bu doğrultuda, belirlenen temalar sırasıyla duygusal deneyimler, işitsel deneyimler ve sosyal/etkileşimsel deneyimler olarak adlandırılmıştır.

1.1. Duygusal Deneyimler

Duygusal deneyimler teması, bireylerin İC kullanmadan önce yaşadıkları olumsuz psikolojik belirtileri kapsamaktadır. Araştırma bulguları, katılımcıların bu süreçte düşük özgüven, kaygı, içe dönüklük ve moral bozukluğu gibi çeşitli olumsuz duygusal durumlar yaşadıklarını ortaya koymaktadır. Özellikle, İKnın bireylerin sosyal yaşamlarını ve kişisel algılarını nasıl etkilediğine dair belirgin örnekler sunulmuştur. Bu bağlamda, katılımcıların deneyimlerini yansıtan bazı ifadeler şu şekildedir:

K10. "... İC kullanmadan önce tamamen dünyaya küsmüştüm. İKm nedeniyle depresyona girmiştim. Çocuğumu duyamamak ve iletişim kuramamak beni çok etkilemişti."

K11. "... İC kullanmadan önce sosyal etkinliklerde duyma zorlukları nedeniyle moralim bozuluyor, olaylardan ve konuşmalardan geri kalıyordum."

K2. "... İC kullanmadan önce anlamadığım için çekingen davranıyordum... Özgüvenim daha düşüktü..."

K3. "... İC kullanmadan önce sosyal hayatımda kendimi güvende hissetmiyordum..."

K4. "... Resmi işlerde ya da önemli toplantılarda bir şeyi tekrar sormak zorunda kalmak güvenimi düşürüyordu."

1.2. İşitsel Deneyimler

İşitsel deneyimler teması, bireylerin İC kullanmadan önce günlük yaşamlarında, sosyal ortamlarda ve iş hayatlarında çevresindeki sesleri veya konuşmaları algılamada karşılaştıkları zorlukları kapsamaktadır. Araştırma bulguları, katılımcıların özellikle İK nedeniyle çevresel sesleri ve konuşmaları net bir şekilde duyamadıklarını ve anlamakta güçlük çektiklerini göstermektedir. Bu durum, özellikle kalabalık ve yüksek sesli ortamlarda konuşmaları ayırt etme güçlüğü yaşanmasına neden olurken, tiz frekanstaki seslerin ve düşük düzeydeki konuşmaların anlaşılmasını da zorlaştırmaktadır. Bu bağlamda, İK yaşayan bazı katılımcıların bu konudaki ifadeleri şu şekildedir:

K1. "...İC kullanmadan önce sosyal ortamlarda her şeyi net algılayamıyordum. Tiz sesleri duyamıyor ve konuşmaları da anlamakta zorlanıyordum."

K4. "...Öğretmenler odasında kısıklı sesle konuşan meslektaşlarımı anlamakta zorlanıyordum."

K5. "...İC kullanmadan önce gürültülü ortamlarda ve toplantılarda konuşmaları anlamakta zorlanıyordum."

K3. "...İC kullanmadan önce birçok sesi duymuyordum ve farkında bile değildim."

1.3. Sosyal/ Etkileşimsel Deneyimler

Katılımcılar, İC kullanmadan önce aile üyeleri, yakın çevreleri ve çalışma arkadaşları ile iletişimde çeşitli olumsuz durumlar yaşayabildiklerini vurgulamıştır. Özellikle, sosyal çevrelerindeki bireyler tarafından yanlış anlaşılma, konuşmaları net duyamama nedeniyle iletişim kurmaktan kaçınma gibi durumlar, bireylerin sosyal etkileşimlerini olumsuz yönde etkilemiştir. Bu tür zorluklar, katılımcıların zamanla sosyal çevrelerinden uzaklaşmalarına ve

yalnızlaşmalarına neden olmuştur. Bu bağlamda, İKnın sosyal yaşama etkisini yansıtan bazı katılımcı ifadeleri aşağıda sunulmuştur:

K2. "...İC kullanmadan önce insanlarla olan iletişimde kelimeleri yanlış anlayıp gereksiz gerginlikler yaşayabiliyordum. Ya da çoğunlukla sessiz kalmayı tercih ediyordum"

K6. "...Daha önce insanların konuşmalarını anlamakta zorlandığım için sordukları sorulara cevaplar veremiyor, sessiz kalıyordum."

K7. "... Özellikle kısık sesle konuşan insanlarla iletişim kurmak oldukça zordu."

K9. "...İC kullanmadan önce sosyal etkinliklere pek katılamıyordum."

K10. "...Hiçbir şey anlamadığım için cevap veremiyor, sosyal hayattan uzaklaşıyordum."

2. Katılımcıların İC Kullanmaya Başladıktan Sonraki Yaşadığı Deneyimler

Katılımcıların İC kullanmaya başladıktan sonraki deneyimlerine ilişkin sorulara verdikleri yanıtlar detaylı bir şekilde analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, katılımcıların deneyimlerinin altı temel tema altında toplandığı belirlenmiştir. Bu temalar sırasıyla; duygusal deneyimler, bireylerin İC kullanımıyla birlikte yaşadıkları psikolojik ve duygusal değişimleri; işitsel deneyimler, işitme algısındaki gelişmeleri ve sesleri algılama sürecindeki farklılıkları; sosyal/etkileşimsel deneyimler, bireylerin sosyal çevreleriyle iletişiminde meydana gelen değişimleri kapsamaktadır. Ayrıca, İC'nın bireylerin genel yaşam standartlarına etkisini içeren yaşam kalitesi ile ilgili deneyimler, cihaz kullanımına uyum sağlama sürecinde karşılaşılan durumları ele alan adaptasyon süreci ile ilgili deneyimler ve cihazın teknik özellikleri, kullanım kolaylığı veya sınırlılıklarına dair cihaz ile ilgili deneyimler şeklinde temalar oluşturulmuştur.

2.1. Duygusal Deneyimler

İC kullanmaya başladıktan sonra, araştırmaya katılan bireylerin tamamının olumlu duygusal deneyimler yaşadığı tespit edilmiştir. Katılımcılar, cihaz kullanımının kendilerini daha mutlu ve huzurlu hissettirdiğini, özgüvenlerini artırdığını ve İC kullanmadan önce yaşadıkları gerginliklerin azaldığını ifade etmişlerdir. Ayrıca, katılımcıların büyük bir kısmı, İC kullanımıyla birlikte cesaretlerinin arttığını ve cihazın

kendileri için herhangi bir stres veya kaygı unsuru oluşturmadığını belirtmiştir. Bu bağlamda, olumlu duygusal deneyimleri yansıtan bazı katılımcı ifadeleri aşağıda sunulmuştur:

K1. "...Her şeyi daha iyi anlamaya başladım ve bu özgüvenimi yerine getirdi."

K4. "...Resmi işlerde ya da önemli toplantılarda kimseye bir şeyi tekrar sormak zorunda kalmamak bana özgüven veriyor."

K8. "...Uzun yıllar İKnın getirdiği zorluklarla yaşadım. Ancak cihaz sayesinde bu sorunları geride bıraktım. Cihazın olumlu yönleri çok fazla, hayatımı daha mutlu ve keyifli bir hale getirdi?"

K9. "...Özellikle sosyal etkinliklerde ve günlük aktivitelerde kendime güven hissim arttı."

2.2. İşitsel Deneyimler

Katılımcıların İC kullanımıyla birlikte çevresel sesleri algılama ve anlama süreçlerinde önemli ölçüde değişimler yaşadıkları belirlenmiştir. Bu tema kapsamında, katılımcıların İC kullanmaya başladıktan sonra sesleri daha net ve anlaşılır bir şekilde duyabildiklerini ifade ettikleri görülmüştür. Özellikle, konuşmaları daha iyi anladıklarını, çevredeki farklı sesleri ayırt edebilme yetilerinin arttığını ve önceki deneyimlerine kıyasla tiz ve alçak frekanstaki sesleri daha iyi duyabildiklerini belirtmişlerdir. Bu bulgulara dair bazı katılımcıların yanıtları aşağıda verilmiştir.

K2. "...İC kullanmadan önce bazı sesleri hiç duyamıyordum. İC sayesinde her şeyi net bir şekilde duyuyorum. Söylenen kelimeleri çok daha net bir şekilde anlayabiliyorum."

K6. "...İC, konuşmaları anlama becerimi geliştirdi. Artık duyduğum sesleri daha iyi anlayabiliyorum. Televizyon izlerken bile daha rahat duyuyorum."

K10. "...Şimdi her iki kulağıma birden cihaz takıyorum ve bu, sesleri ayırt etmemi kolaylaştırdı."

İC kullanmaya başladıktan sonra bazı katılımcıların olumsuz işitsel deneyimler yaşadıkları da tespit edilmiştir. Özellikle kalabalık veya gürültülü ortamlarda sesleri ayırt etmekte ve konuşmaları anlamakta güçlük çektiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca, çok kısık sesle konuşan bireyleri duymakta zorlandıklarını belirtmişlerdir. Bu bulgular, İC'nın genel olarak işitsel deneyimleri iyileştirse de belirli çevresel

koşullarda bazı zorlukların devam edebileceğini göstermektedir. Bu duruma ilişkin bazı katılımcı ifadeleri aşağıda sunulmuştur.

K3. "...Ancak düşün ya da cenaze gibi kalabalık ortamlarda yüksek arka plan sesleri nedeniyle konuşmaları anlamakta zorlanabiliyorum. Bu durum benim için hala bir zorluk yaratıyor."

K5. "... Hala bazı insanların seslerini anlamakta zorlanıyorum."

K7. "...Ancak cihazın tam olarak konuşmaları ayırt edememesi nedeni ile hala bazı zorluklar yaşıyorum. Örneğin, düşük sesle konuşan insanları anlamakta zorlanıyorum."

2.3. Sosyal/Etkileşimsel Deneyimler

Araştırmaya katılan bireylerin İC kullanmaya başlamalarıyla birlikte deneyimledikleri olumlu değişimlerden biri de sosyal çevreleriyle daha kolay ve etkili bir şekilde etkileşime girebilmeleridir. Katılımcılar, İC kullanımının iletişim becerilerini geliştirdiğini ve insanlarla daha sağlıklı, akıcı ve rahat bir şekilde iletişim kurmalarına olanak sağladığını ifade etmişlerdir. Özellikle sosyal ortamlarda daha aktif hale geldiklerini ve önceki deneyimlerine kıyasla konuşmaları daha iyi anlayarak etkileşim süreçlerine daha fazla katılım sağladıklarını belirtmişlerdir. Bu doğrultuda, İC kullanımının bireylerin sosyal etkileşimlerini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

K8. "...Çalışma ortamında ve günlük hayatta insanlarla daha etkili iletişim kurabiliyorum. Sosyal etkileşimlerde daha rahatım. Çalışma ortamında ve günlük hayatta insanlarla daha etkili iletişim kurabiliyorum."

K9. "...En büyük kolaylık, çevremdeki insanlarla daha etkili bir şekilde iletişim kurabilmek."

K11. "...Çevremdeki insanlar artık benim normal bir şekilde konuşup anlayabildiğimi fark ettiler ve bu durum ilişkilerimi olumlu yönde etkiledi."

2.4. Yaşam Kalitesi ile İlgili Deneyimler

İC kullanımının ardından bazı katılımcılar, genel günlük yaşam kalitelerinin belirgin şekilde arttığını ifade etmiştir. Özellikle bireyler, rutin günlük aktivitelerini daha kolay ve verimli bir şekilde gerçekleştirebildiklerini, İC'nin sağladığı işitsel iyileşmenin günlük yaşamlarını daha konforlu hale getirdiğini

vurgulamışlardır. Bu kapsamda, günlük yaşam kalitesine yönelik olumlu değişimleri yansıtan bazı katılımcı ifadeleri aşağıda sunulmuştur.

K7. "...İC hayat kalitemi arttırdı?"

K9. "...Cihaz, günlük yaşamımda hem konforlu hem de etkili bir araç."

K8. "...Cihazın olumlu yönleri çok fazla, hayatımı daha mutlu ve keyifli hale getirdi. Cihaz sayesinde günlerim daha keyifli geçiyor."

2.5. Adaptasyon Süreci ile İlgili Deneyimler

Katılımcıların İC kullanmaya başladıktan sonraki deneyimlerine ilişkin olarak belirlenen temalardan biri, adaptasyon sürecine yönelik yaşantılardır. Bu tema kapsamında, İC kullanımının ilk aşamalarında özellikle tiz ve ayrıntılı seslere karşı artan duyarlılığın, bazı katılımcılar tarafından rahatsızlık verici bir deneyim olarak tanımlandığı görülmüştür. Bu durum, bireylerin işitsel uyarılara alışma sürecinde geçici bir zorluk yaşadıklarını göstermektedir. Bununla birlikte, İC'nin fiziksel olarak görünür olması bazı katılımcılar için bireysel ve sosyal düzeyde çeşitli zorluklara yol açmıştır. Özellikle sosyal ortamlarda cihazın fark edilmesi, bireylerin kendilerini huzursuz hissetmelerine neden olabilmektedir. Bu durum, toplumsal algı ve bireylerin öz yeterlilik algısı açısından önemli bir konu olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca, adaptasyon sürecinin başlangıcında bazı katılımcılar, baş ağrısı gibi fiziksel semptomlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu semptomların genellikle geçici olduğu ve belirli bir süre sonra ortadan kalktığı ifade edilmiştir. Bu bulgular, İC'ye uyum sürecinin hem fizyolojik hem de psikososyal bileşenler içerdiğini ve bireylerin bu süreci farklı düzeylerde deneyimleyebileceğini ortaya koymaktadır. Bu tema kapsamına giren bazı katılımcı görüşleri aşağıda verilmiştir:

K1. "...Ancak tiz sesler gibi bazı beklenmedik sesler başlangıçta fazla net geldiği için biraz rahatsız edici oldu."

K3. "... Ancak cihazın görünürlüğü konusunda biraz hassasiyet yaşıyorum ve cihazın fark edilmemesi için saçımı toplamaktan kaçınıyorum."

K4. "...İlk başta cihaza alışkın olmadığım bazı ayrıntılı sesler duymak rahatsız edici oluyordu ama zamanla buna alıştım."

K5. "... İC görünürlüğü bazen olumsuz tepkilere yol açıyor. Örneğin cihazı gören insanlar bazen aşırı yüksek sesle konuşabiliyor."

K7. "...Başlangıçta birkaç gün boyunca cihazdan dolayı hafif baş ağrısı yaşadım, ancak bu sorun sonradan geçti."

2.6. İC ile İlgili Deneyimler

İC kullanmaya başlayan katılımcıların cihazın teknik özellikleriyle ilgili yaşadıkları deneyimler, cihaz ile ilgili deneyimler teması altında toplanmıştır. Bu bağlamda katılımcılar, işitme cihazlarının teknik performansına ilişkin hem olumlu hem de olumsuz geri bildirimlerde bulunmuştur. Olumsuz deneyimler arasında, cihazın şarj süresinin beklenenden daha kısa olması, ses iletiminde dalgalanmalar yaşanması ve ses kalitesinde düşüş nedeniyle sık sık ayar yaptırma gerekliliği öne çıkmıştır. Katılımcılar, bu tür teknik sınırlamaların cihazın günlük kullanımını zorlaştırdığını ve adaptasyon sürecini etkileyebileceğini ifade etmiştir. Öte yandan, cihazın Bluetooth özelliklerine sahip olması, telefon görüşmeleri yapma ve müzik

dinleme gibi işlevleri desteklemesi nedeniyle olumlu bir özellik olarak değerlendirilmiştir. Katılımcılar, bu teknolojik entegrasyonun İC'nı yalnızca bir işitsel destek aracı olmaktan çıkarıp, günlük yaşamda kullanım kolaylığı sağlayan çok yönlü bir cihaz haline getirdiğini belirtmiştir. Bu bulgular, işitme cihazlarının teknik yeterliliklerinin bireylerin kullanım deneyimlerini ve memnuniyet düzeylerini doğrudan etkilediğini ortaya koymaktadır.

K6. "...Olumsuz olarak, İC şarjının bitmesi zaman zaman zorluk yaratıyor."

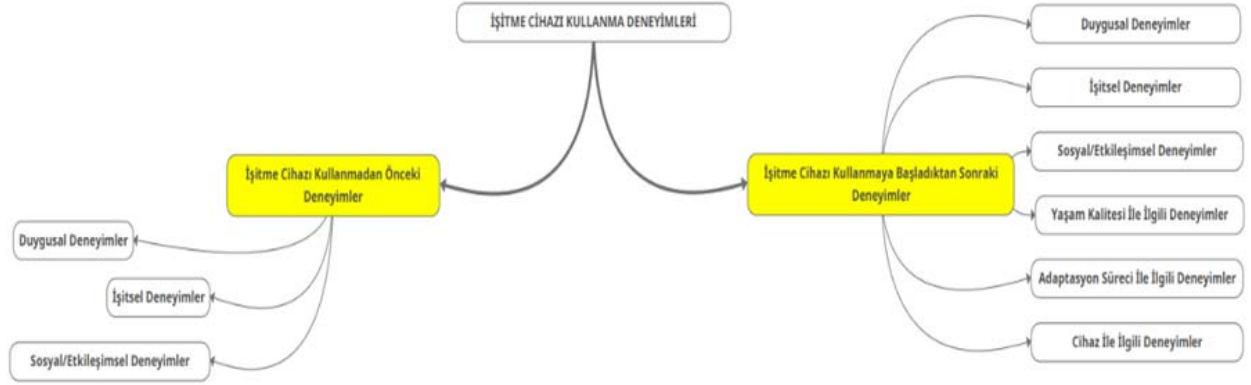
K7." ... İC şarjının çabuk bitmesi zorluk yaratıyor."

K10." ... Zaman zaman İC'nin ses kalitesinde düşüş yaşanıyor ve bu nedenle sık sık ayar yaptırmam gerekiyor."

K9. "İC'nin ses kalitesinden memnunum. Bluetooth özelliklerini özellikle müzik dinlemek için kullanıyorum. Bu da beni çok mutlu ediyor."

Tablo 1: Demografik özellikler

Katılımcı	Cinsiyet	Medeni durum	Yaş	Meslek
K.C.	Kadın	Evli	25-34	Aşçı
Ö.Ç.	Kadın	Bekar	25-34	Özel
S.E.	Kadın	Evli	25-34	Özel
N.Ş.	Kadın	Evli	35-44	Özel
M.Y.	Kadın	Evli	35-44	Özel
A.P.	Erkek	Evli	35-44	Özel
R.Ö.	Kadın	Evli	35-44	Kamu
A.P. S	Kadın	Evli	45-54	Kamu
Z.G.A.	Kadın	Evli	45-54	Özel
N.K.	Kadın	Evli	45-54	Ev hanımı
M.K.	Kadın	Evli	45-54	Serbest

Şekil 1: Katılımcılarla yapılan görüşme sonucunda oluşan tema ve alt temalar

TARTIŞMA

Bu çalışma, yetişkinlik döneminde İC kullanmaya başlayan bireylerin İC (öncesi ve sonrası) deneyimlerini karşılaştırmalı olarak ele almıştır. Bulgular, İC kullanmadan önce katılımcıların duygusal, işitsel ve sosyal alanlarda çeşitli zorluklar yaşadığını, ancak İC kullanımıyla birlikte bu alanlarda belirgin iyileşmeler görüldüğünü ortaya koymuştur. İC öncesinde, katılımcılar moral bozukluğu, içe kapanıklık, özgüven eksikliği ve kaygı gibi duygusal sıkıntılar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. İşitsel deneyimlerde, çevresel sesleri ve konuşmaları net bir şekilde anlamada zorluk, özellikle gürültülü ortamlarda konuşmaları ayırt etmede sorunlar bildirilmiştir. Sosyal açıdan ise, yanlış anlaşılma korkusu nedeniyle iletişimden kaçınma, sosyal etkinliklere katılımın azalması ve yalnızlık hissini artırması öne çıkan deneyimler arasında yer almıştır. İC kullanımının ardından, katılımcılar özgüvenlerinin arttığını, kaygılarının azaldığını ve daha mutlu ve huzurlu hissettiklerini bildirmişlerdir. İşitsel algının iyileşmesiyle birlikte sosyal etkileşimlerinde artış olduğunu ve günlük yaşamlarının daha konforlu hale geldiğini belirtmişlerdir. Bununla birlikte, bazı katılımcılar adaptasyon sürecinde zorluk yaşadıklarını, özellikle cihazın fiziksel varlığına alışmanın ve belirli seslere karşı artan duyarlılığın başlangıçta rahatsız edici olabildiğini ifade etmişlerdir. Teknik açıdan, kısa şarj süresi ve ses kalitesindeki değişkenlik gibi

faktörler kullanıcı deneyimini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu bulgular, İC kullanımının işitsel ve psikososyal iyileşmeye katkı sağladığını, ancak adaptasyon sürecinin ve teknik iyileştirmelerin dikkate alınması gerektiğini göstermektedir.

İK ve İC Kullanımı: Psikososyal ve Duygusal Etkiler

İC kullanımının bireyler üzerindeki etkileri üzerine yapılan çalışmalar hem olumlu hem de olumsuz sonuçlar ortaya koymaktadır. Bu durum, işitme cihazlarının psikososyal etkileri konusunda bazı çelişkileri ve bireysel farklılıkları gündeme getirmektedir. Bir taraftan, işitme cihazlarının sosyal etkileşimleri artırarak bireylerin iletişim becerilerine duyduğu güveni güçlendirdiği, dinleme yorgunluğunu azalttığı ve yalnızlık hissini hafiflettiği gösterilmiştir¹¹

Katılımcılar, cihaz kullanımına başladıktan sonra kaygı ve stres seviyelerinin düştüğünü, sosyal yaşamlarının daha aktif hale geldiğini ve özgüvenlerinin arttığını bildirmiştir. Bu bulgular, işitme cihazlarının yalnızca işitsel işlevi iyileştirmekle kalmayıp bireylerin psikolojik ve sosyal iyi oluşuna da katkı sağladığını desteklemektedir. Öte yandan, literatürde İC kullanımının bazı bireylerde öz imaj değişikliklerine yol açabileceği ve yaşa bağlı İK ile ilişkilendirilen damgalanma algısını tetikleyebileceği de vurgulanmaktadır. İK, özellikle yaşlı bireylerde yaşlanma sürecinin bir

göstergesi olarak algılanabilmekte ve bireyler, İC kullanmanın sosyal çevreleri tarafından "yaşlılık" veya "engellilik" ile ilişkilendirilmesinden endişe duyabilmektedir^{12,13}. Bu nedenle, İC kullanımına yönelik psikososyal kabul düzeyi, bireyler arasında farklılık gösterebilmektedir. Bu çelişkili bulgular, işitme cihazlarının birey üzerindeki etkisinin yalnızca işitsel iyileşmeye bağlı olmadığını, bireyin sosyal çevresi, yaş, önceki iletişim deneyimleri ve öz algısı gibi faktörlere bağlı olarak değişebileceğini göstermektedir. Bir yandan cihaz kullanımı bireyin sosyal ve duygusal refahını artırabilirken, diğer yandan damgalanma algısı veya kişisel direnç gibi faktörler nedeniyle cihaz kullanımının benimsenmesi zorlaşabilir. Dolayısıyla, işitme rehabilitasyonu süreçlerinde yalnızca işitsel uyum değil, aynı zamanda psikososyal destek mekanizmalarının da dikkate alınması gerekmektedir. İC kullanımına yönelik bireysel tutumları şekillendiren faktörlerin anlaşılması, cihazların daha etkin şekilde benimsenmesini ve bireylerin psikososyal refahının artırılmasını sağlayabilir.

İK ve İC Kullanımının İşitsel Deneyim Üzerindeki Etkileri

İK, bireylerin çevresel sesleri ve konuşmaları algılama yetisini olumsuz etkileyerek özellikle gürültülü ortamlarda iletişim kurmayı zorlaştırır. Bu durumun şiddeti, İK'nin türüne ve derecesine bağlı olarak değişiklik gösterir ve bireylerin sosyal ile profesyonel yaşamlarını doğrudan etkileyebilir¹. Çalışmamızda, İC kullanmadan önce katılımcıların konuşmaları net bir şekilde duymakta zorlandıkları, özellikle yüksek sesli ve kalabalık ortamlarda ayırt ediciliklerinin azaldığı tespit edilmiştir. Tiz ve düşük frekanslı sesleri algılamada güçlük çektiklerini belirten katılımcılar, arka plan gürültüsünün iletişimlerini daha da zorlaştırdığını ifade etmişlerdir. Bu durum, artan dinleme çabası nedeniyle bilişsel yükü artırarak hafıza ve anlama süreçlerini olumsuz etkilemektedir^{14,15}. Özellikle yüksek frekanslı İK olan bireylerde konuşmanın zamansal ipuçlarını işleme yeteneğinin bozulduğu ve bunun iletişim zorluklarını daha da artırdığı bildirilmiştir¹⁶.

İC kullanımıyla birlikte, katılımcıların sesleri daha net algıladıkları, konuşmaları daha iyi anladıkları ve çevresel sesleri ayırt etme yetilerinin arttığı gözlemlenmiştir. Özellikle tiz ve düşük frekanslı sesleri daha iyi duyduklarını belirten katılımcılar, genel işitsel farkındalıklarında önemli iyileşmeler yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte, bazı katılımcılar hala kalabalık veya gürültülü ortamlarda konuşmaları anlamakta güçlük çektiklerini ve belirli sesleri ayırt etmekte zorlandıklarını belirtmiştir. Literatürde de İC kullanımına bağlı olarak bireysel deneyimlerde farklılıklar olduğu belirtilmektedir. Örneğin, Fourie ve arkadaşları çalışmalarında, işitme cihazlarının TV izleme ve müzik dinleme gibi etkinliklerde ses farkındalığını artırdığını göstermektedir¹⁷. Vercammen ve arkadaşları ise katılımcıların büyük bir kısmının konuşma anlaşılabilirliğinde iyileşme yaşadığını ancak cihaz yönetimi konusunda bazı zorluklar bildirdiğini ortaya koymuştur¹⁸. Oosthuizen ve arkadaşlarının çalışmaları da İC kullanıcılarının ses kalitesi, yeni seslere adaptasyon ve gürültü yönetimi gibi konularda farklı deneyimler yaşadığını göstermektedir¹⁹. Genel olarak, işitme cihazlarının işitsel deneyimi büyük ölçüde iyileştirdiği, özellikle konuşma anlaşılabilirliğini artırarak bireylerin çevresel sesleri daha net algılamasını sağladığı görülmektedir. Ancak bireysel kullanım süreçleri, cihaz ayarları ve çevresel koşullar gibi faktörler, İC'lerden alınan verimi doğrudan etkilemektedir.

İK ve İC Kullanımı: Sosyal Etkileşim ve Toplumsal Uyum

İK, bireylerin sosyal çevreleriyle olan ilişkilerini olumsuz etkileyerek yanlış anlaşılmalara, iletişimde yetersizlik hissine ve zamanla toplumsal çevrelerinden uzaklaşmalarına neden olmaktadır¹. Çalışmamızda, İC kullanmadan önce katılımcıların konuşmaları net duyamadıkları için iletişimden kaçındıkları ve sosyal etkinliklere daha az katıldıkları, bu durumun ise yalnızlık hissini artırarak izolasyona yol açtığı belirlenmiştir. Literatürde, İK'nin aile üyeleri, arkadaşlar ve çalışma arkadaşlarıyla iletişimde yanlış anlaşılmalara, konuşmaların net duyulmamasına bağlı olarak ilişki kalitesinin düşmesine ve çatışmaların artmasına neden

olduğu belirtilmektedir^{20,21}. Özellikle yaşlı yetişkinlerde, azalan sosyal etkileşimlerin psikolojik iyi oluşu zayıflattığı belirtilmiştir^{22,23}. İC kullanımına geçişle birlikte katılımcıların iletişim becerilerinde belirgin iyileşmeler gözlemlenmiştir. Katılımcılar, cihaz sayesinde konuşmaları daha iyi anladıklarını ve toplumsal etkileşimlere daha kolay dahil olabildiklerini ifade etmiştir. İş ortamında ve sosyal ortamlarda daha aktif hale geldiklerini belirten katılımcılar, grup sohbetlerine katılımın ve iş birliği ilişkilerin güçlendiğini vurgulamıştır. Birçok çalışmada işitme cihazlarının iletişimi kolaylaştırarak sosyal izolasyonu azalttığını desteklemektedir^{24,25}. Holman ve arkadaşları ve Ellis ve arkadaşları, İC kullanımıyla birlikte, yalnızlık hissinin azaldığı ve kişilerarası etkileşimin geliştiği ortaya koyulmuştur^{11,13}. Guarinello ve arkadaşları ise cihaz kullanımının grup etkinliklerine katılımı artırarak bireylerin ruhsal iyilik haline katkı sunduğunu bildirmiştir²⁶. Genel olarak, İC kullanan bireylerde yalnızlık hissinin azaldığı ve toplumsal ilişkilerin güçlendiği gözlemlenmektedir. İletişim süreçlerindeki belirsizliklerin azalması, bireylerin kendilerini daha özgüvenli hissetmelerine ve yaşam kalitelerinin yükselmesine katkı sağlamaktadır. Bulgularımız, işitme cihazlarının yalnızca işitsel algıyı değil, psikososyal iyi oluşu da desteklediğini göstermektedir.

İC Kullanımında Adaptasyon Süreci ve Kullanıcı Deneyimleri

İşitme cihazları, İK olan bireylerin iletişim becerilerini geliştirmesi ve yaşam kalitesini artırması açısından önemli rol oynamaktadır. Ancak, bu cihazların kullanımına yönelik adaptasyon süreci bireyler arasında değişkenlik gösterebilmekte ve hem fizyolojik hem de psikososyal bileşenleri içerebilmektedir²⁷. Çalışmamızda adaptasyon sürecinin başlangıcında, bazı bireylerde baş ağrısı gibi geçici fiziksel semptomlar gözlemlenmiş, ancak zamanla bu semptomların azaldığı bildirilmiştir. Bunun yanı sıra, bireyler özellikle tiz sesler ve arka plan gürültülerine karşı artan duyarlılıktan kaynaklanan rahatsızlıklar yaşadıklarını belirtmiştir. Bu durum, işitme cihazları tarafından sağlanan frekans-spesifik amplifikasyon nedeniyle ses

kalitesinde meydana gelen değişikliklerle ilişkili olabilir²⁸. Benzer bir şekilde farklı çalışmalarda, katılımcıların bu seslere uyum sağladıklarını ve alışma sürecinin birkaç hafta ila birkaç ay arasında değişebildiğini bildirmiştir²⁹. Bu durum, işitsel sistemin yeni işitsel girdilere uyum sürecinin bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Bu nedenle, işitme rehabilitasyonu süreçlerinde yalnızca işitsel uyum değil, aynı zamanda psikososyal destek mekanizmalarının da göz önünde bulundurulması gerektiği vurgulanmalıdır.

İşitme Cihazlarının Teknik Performansı ve Kullanıcı Deneyimleri

Katılımcılar, cihazın teknik performansına ilişkin hem olumlu hem de olumsuz deneyimler bildirmiştir. Olumsuz geri bildirimler arasında, şarj süresinin kısa olması, ses iletiminde dalgalanmalar ve ses kalitesindeki bozukluklar nedeniyle sık sık ayar yaptırma gerekliliği öne çıkmıştır. Katılımcılar, bu tür teknik sınırlamaların cihazın günlük kullanımını zorlaştırdığını ve adaptasyon sürecini olumsuz etkileyebileceğini ifade etmiştir. Bununla birlikte, katılımcılar işitme cihazlarının Bluetooth entegrasyonu, telefon görüşmeleri yapma ve müzik dinleme gibi işlevleri desteklemesi açısından olumlu değerlendirmelerde bulunmuştur. Bu tür teknolojik entegrasyonların, cihazı yalnızca işitsel destek sağlayan bir araç olmaktan çıkarak günlük yaşamda kullanım kolaylığı sunan çok yönlü bir cihaz haline getirdiği belirtilmiştir. Bu bulgular, işitme cihazlarının teknik performansına ilişkin literatürdeki farklı bulgularla tutarlıdır. Önceki araştırmalar, işitme cihazlarının telefon görüşmeleri, toplantılar, TV izleme ve müzik dinleme gibi etkinliklerde işitsel deneyimi iyileştirdiğini ve kullanıcı memnuniyetini artırdığını göstermektedir^{17,30}. Ancak, bazı çalışmalar cihazların teknik performansına ilişkin sınırlamaları vurgulamaktadır. Örneğin, ses iletimindeki dalgalanmalar, gürültü yönetimi sorunları ve şarj ömrü gibi faktörlerin kullanıcı deneyimini etkileyebileceği belirtilmiştir³¹. İşitme cihazlarından alınan memnuniyet düzeyi, bireylerin kişisel beklentileri, kullanım alışkanlıkları ve cihazın teknik özelliklerine bağlı olarak değişkenlik gösterebilmektedir. Bu

farklılıkların, bireysel beklentiler, İK'nın derecesi, yaş sosyokültürel durum ve kullanılan cihazın teknik özellikleri gibi faktörlerden kaynaklandığı ve literatürdeki çelişkilerin bu değişkenliğin doğal bir sonucu olabileceği düşünülmektedir.

SONUÇ

Bu çalışma, yetişkinlik döneminde İC kullanmaya başlayan bireylerin cihaz öncesi ve sonrası deneyimlerini karşılaştırarak, işitme cihazlarının işitsel algı, duygusal durum, sosyal etkileşim ve adaptasyon süreci üzerindeki etkilerini değerlendirmiştir. Bulgular, işitme cihazlarının bireylerin iletişim becerilerini geliştirdiğini, konuşmaları daha iyi anlamalarını sağladığını ve genel yaşam kalitesini artırdığını göstermektedir. İC kullanımının kaygı ve stres seviyelerinde azalmaya, sosyal etkileşimlerde artışa ve bireylerin özgüveninde olumlu değişimlere katkı sunduğu belirlenmiştir. Ancak, adaptasyon sürecinde belirli zorluklarla karşılaşıldığı ve teknik özelliklerin kullanıcı deneyimini etkileyebileceği görülmüştür.

İşitme cihazlarının bireysel ve çevresel faktörlere bağlı olarak farklı şekillerde deneyimlendiği göz önünde bulundurulduğunda, işitme rehabilitasyon süreçlerinde hem işitsel hem de psikososyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi gerekmektedir. Cihazın bireye uygun şekilde ayarlanması, psikolojik danışmanlık hizmetleriyle desteklenmesi ve teknik performansının kullanıcı ihtiyaçlarına göre optimize edilmesi, cihaz kullanım sürecinin daha verimli ve konforlu hale gelmesini sağlayabilir.

SINIRLILIKLAR

Araştırmaya katılan bireylerin 10'u kadın, 1'i erkektir. Bu cinsiyet dağılımındaki dengesizlik, işitme cihazı kullanımı amacıyla sağlık hizmetlerine başvuran bireylerde kadınların daha yüksek oranda temsil edilmesiyle ilişkili olabilir. Ayrıca katılımcıların eğitim düzeyleri ve sosyoekonomik durumları gibi sosyokültürel değişkenler dikkate alınmış olsa da örneklem bu açıdan homojen kalmıştır. Bu durum, elde edilen bulguların farklı sosyodemografik özelliklere sahip gruplara genellenebilirliğini sınırlayabilir. Bu nedenle, farklı sosyoekonomik gruplarda ve cinsiyet

farklılıklarında yapılacak benzer çalışmalarla karşılaştırmalı sonuçlar elde edilmesi önerilmektedir.

FİNANS KAYNAĞI

Bu çalışma, çalışmanın sonuçlarını etkileyebilecek herhangi bir ticari firmadan mali destek almadan yürütülmüştür.

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Yazarlar, bu çalışma ile ilgili herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan ederler.

KAYNAKLAR

1. Shukla A, Harper M, Pedersen E, Goman A, Suen JJ, Price C, et al. Hearing loss, loneliness, and social isolation: a systematic review. *Otolaryngol Head Neck Surg.* 2020 May 1;2020(5):622-33.
2. Kahveci OK, Miman MC, Okur E, Ayçiçek A, Sevinç S, Altuntaş A. İşitme cihazı kullanımı ve hasta memnuniyeti. *Tr-ENT.* 2011;21(3):117-21.
3. Ho EC, Ong WMW, Li KX, Zhang HY, Bei YTE, Medapati SVR, et al. Factors influencing degree of hearing loss at presentation, hearing aid choice, and usage in first time hearing aid users in Singapore. *Int J Audiol.* 2018 Oct 3;57(10):776-83.
4. Hosford-Dunn H, Halpern J. Clinical application of the SADL scale in private practice II: Predictive validity of fitting variables. *J Am Acad Audiol.* 2001;12(1):15-35.
5. Healy E, Yoho SE. Difficulty understanding speech in noise by the hearing impaired: underlying causes and technological solutions. 38th Annual Int Conf IEEE Eng Med Biol Soc. 2016.
6. Baltacı A. Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Univ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.* 2019.
7. Miller S. Analysis of phenomenological data generated with children as research participants. *Nurse Res.* 2003;10(4):68-82.
8. Tong A, Sainsbury P, Craig J. Consolidated criteria for reporting qualitative research (COREQ): a 32-item checklist for interviews and focus groups. *Int J Qual Health Care.* 2007;19(6):349-57.
9. Holman J, Drummond A, Naylor G. Hearing aids reduce daily-life fatigue and increase social activity: A longitudinal study. *Trends Hear.* 2021;25.
10. Dawes P, Maslin M, Munro KJ. "Getting used to" hearing aids from the perspective of adult hearing-aid users. *Int J Audiol.* 2014 Dec 1;53(12):861-70.
11. Ellis S, Sheik Ali S, Ahmed W. A review of the impact of hearing interventions on social isolation and loneliness in older people with hearing loss. *Eur Arch Otorhinolaryngol.* 2021 Dec 1;278(12):4653-61.
12. Firszt JB, Reeder RM, Holden LK. Unilateral hearing loss: Understanding speech recognition and localization

- variability?implications for cochlear implant candidacy. *Ear and Hearing* 2017 Mar; 38(2), 159-173.
13. Swaminathan J, Xia J, Xu B. Assessing the effects of hearing loss on speech intelligibility in reverberant environments. *J Acoust Soc Am*. 2017; 141(5_Supplement), 4030-4031
14. Kocabay A, Aslan F, Yüce D, Turkyilmaz D. Speech in noise: implications of age, hearing loss, and cognition. *Folia Phoniatr Logop*. 2022.
15. Fourie C, Mahomed-Asmail F, Oosthuizen I, Manchaiah V, Vercammen C, Swanepoel DW. Hearing aid benefit in daily life: a qualitative ecological momentary assessment study. *Frontiers in Audiology and Otology*, 2, 1397822.
16. Vercammen C, Oosthuizen I, Manchaiah V, Ratinaud P, Launer S, Swanepoel DW. Real-life and real-time hearing aid experiences: Insights from self-initiated ecological momentary assessments and natural language analysis. *Front Digit Health*. 2023;5.
17. Oosthuizen I, Manchaiah V, Launer S, Swanepoel DW. Hearing aid experiences of adult hearing aid owners during and after fitting: a systematic review of qualitative studies. *Trends Hear*. 2022;26.
18. Shukla A, Harper M, Pedersen E, Goman A, Suen JJ, Price C, et al. Hearing loss, loneliness, and social isolation: a systematic review. *Otolaryngol Head Neck Surg*. 2020 May 1;2020(5):622-33.
19. Prieur A, Chaintré C, Couturier Y, Nguyen THT, Levasseur M. Influence of hearing loss on social participation in older adults: results from a scoping review. *Res Aging*. 2024 Jan 1;46(1):72-90.
20. Barath S, Hlongwane SN, Madlala M, Mzanywa SL, Paken J. Influence of hearing loss on sibling relationships: Perspectives of the normal hearing sibling. *S Afr J Commun Disord*. 2023;70(1).
21. Bott A, Saunders G. A scoping review of studies investigating hearing loss, social isolation and/or loneliness in adults. *Int J Audiol*. 2021;60(S2):30-46.
22. Castañeda JE. Experiencias Socio Comunicativas en Adultos Mayores Usuarios de Audífonos. *Areté*. 2020 Dec 16;20(2),25-34.
23. Ekberg K, Timmer B, Meyer C, Waite M, Scarinci N, Nickbakht M, et al. A laughing matter? Managing hearing difficulties in real-life everyday social interactions with adults with hearing loss. *Int J Audiol*. 2024.
24. Guarinello AC, Marcelos SB, Ribas A, Marques JM. Análise da percepção de um grupo de idosos a respeito de seu handicap auditivo antes e após o uso do aparelho auditivo. *Rev Bras Geriatr Gerontol*. 2013 Dec;16(4):739-745.
25. Kricos PB, Erdman S, Bratt GW, William DW. Psychosocial correlates of hearing aid adjustment. *J Am Acad Audiol*. 2007;18(4):304-22.
26. Book Review: *Hearing Aids*, 2nd Ed. Korean J Otorhinolaryngol Head Neck Surg. 2014;57(7):493.
27. Munro KJ. Reorganization of the adult auditory system: Perceptual and physiological evidence from monaural fitting of hearing aids. *Trends Amplif*. 2008;12(2):85-102.
28. New algorithm designed to enhance low frequencies in open-fit hearing aids. *The Hear J*. 2010;63(3), 40-42.
29. Wong L, Hickson L, McPherson B. Satisfaction with hearing aids: A consumer research perspective. *Int J Audiol*. 2009;48(7):405-27.